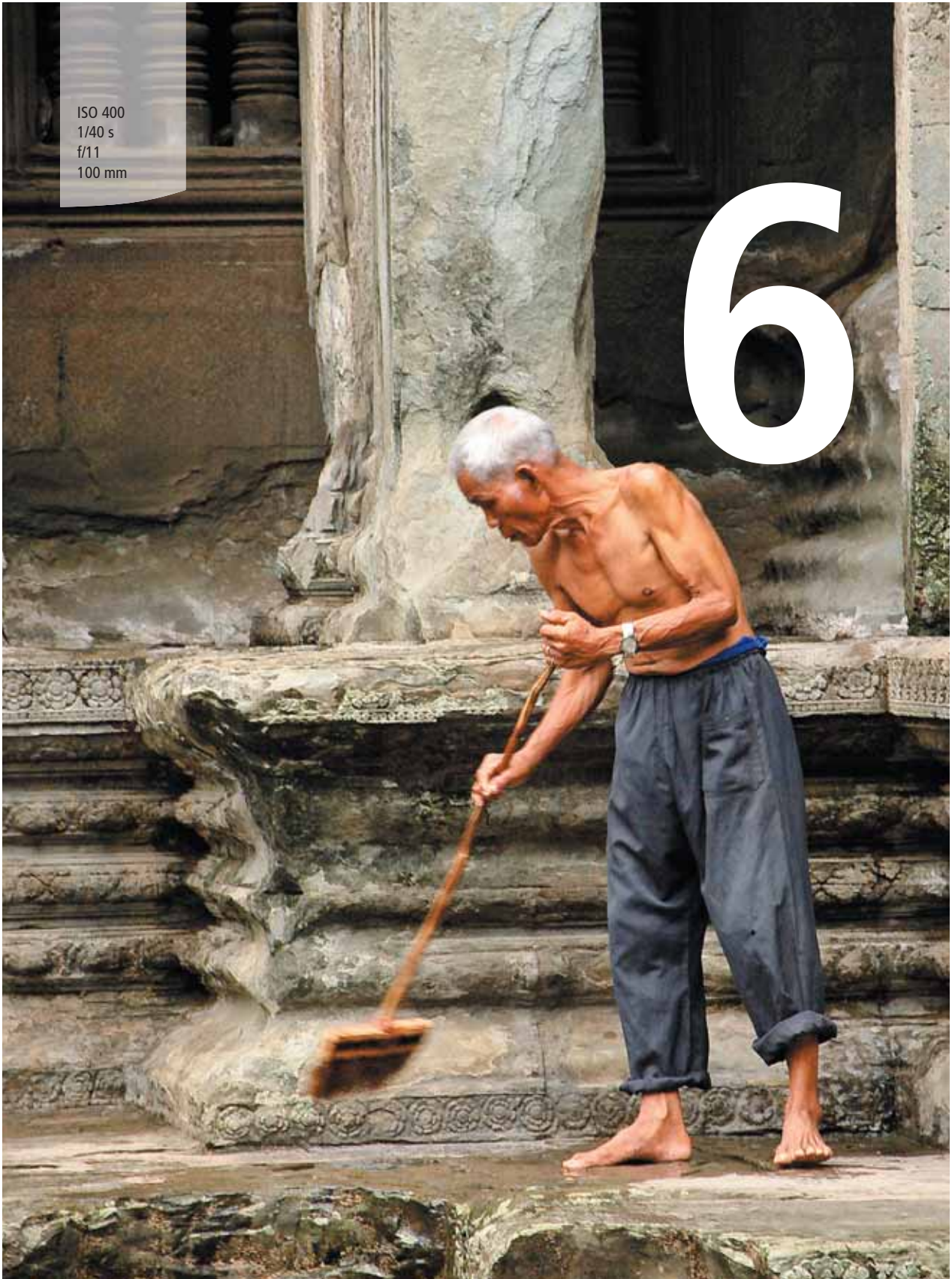

ISO 400
1/40 s
f/11
100 mm

6

Řekněte sýr

REŽIMY A FUNKCE PRO SKVĚLÉ PORTRÉTY

Fotografování lidí je jednou z největších radostí fotografie. Když se vám podaří na snímku zachytit osobnost fotografovaného, budete mít skvělý pocit z dobře odvedené práce. Ale zároveň máte i velkou zodpovědnost vůči fotografované osobě, protože ji musíte vyfotografovat tak, aby na snímku vypadala dobře. Ne, nemůžete změnit viziž fotografované osoby, ale můžete ovlivnit způsob, jakým ji vyfotografujete. V této kapitole si ukážeme pár funkcí fotoaparátu a některé techniky, které vám s fotografováním skvělých portrétů pomohou.

O SNÍMKU

Během prohlídky chrámu Baynon v Kambodži jsem najednou narazil na tohoto mnicha. Seděl tiše v rohu chrámu a jeho barevné roucho výrazně kontrastovalo s barvou starých kamenů. Místo, kde seděl, bylo ve stínu, takže jsem mohl zachytit více jemných detailů než na přímém slunci.

Snímek jsem komponoval s úmyslem zachytit velkou část kamenného pozadí.

Vyšší clonové číslo okolo $f/11$ zajistilo, že se v rovině ostrosti ocitl mnich i pozadí.

Mnich seděl ve spodní třetině záběru, což podpořilo celkovou kompozici.

Výrazná barva mnišského roucha kontrastovala s okolním prostředím, a stahuje tedy pozornost diváka k hlavnímu objektu na snímku.

ISO 200
1/60 s
f/11
35 mm

O SNÍMKU

A další snímek z mé cesty po Kambodži. Na prohlídce jiného chrámu mne zastihl silný monzunový liják. Společně s dalšími návštěvníky, mezi nimiž byla i tato krásná dívka, jsem se schoval pod střechu. Stála tiše a já jsem si přál ji vyfotografovat. Měl jsem ji po pravé straně, kam dopadalo měkké světlo. Nechal jsem clonu docela otevřenou, aby snímek nerušila zbytečná hloubka ostrosti, a zaostřil jsem na její oči.

Měkké světlo přicházející zprava, pěkně rozsvítilo dívčiny oči.

Umístění pod střechou přikrylo možné rušivé prvky stínem.

Kompozice na výšku dodává portrétům přirozenější orámování.

ISO 200
1/40 s
f/5,6
60 mm

Zatažená obloha
a báječně měkké
světlo.

Poměrně otevřená
clona $f/5,6$ udržuje
pozornost na očích
a obličejí, zatímco
okolí je již neostré.

AUTOMATICKÝ REŽIM PORTRÉT

V kapitole 3 jsme si představili všechny automatické režimy. Jedním z nich byl i režim Portrét, který je určen pro fotografování portrétů. Ačkoliv to není můj oblíbený režim, je to dobrý odrazový můstek pro všechny, kteří chtějí s fotografováním portrétů začít. Při použití tohoto režimu je důležité vědět, co se s fotoaparátem děje, protože až proniknete do fotografování portrétů hlouběji, můžete těchto znalostí využít, dostat z fotoaparátu ještě více a co je ještě důležitější – udělat fotografovanou osobu ještě spokojenější. Ať fotografujete portrét osoby nebo skupinový záběr, důraz by měl ležet vždy na lidech. Režim Portrét otevře clonu, čímž udrží nízkou hloubku ostrosti, a důsledkem toho je pozadí neostré. Nejlepší je tento režim používat s teleobjektivem a být

k fotografovaným osobám poměrně blízko. Pokud byste od osob byli daleko, můžete si je sice přiblížit, ale hloubka ostrosti už nebude tak nízká.

POUŽITÍ REŽIMU PRIORITY CLONY

Pokud byste se zeptali fotografů, kteří fotografují portréty, jaký režim nejčastěji používají, odpověděli by vám, že Priority clony (A). Při fotografování je totiž nejdůležitější zvolit správnou clonu tak, aby byl obličej dostatečně ostrý a současně pozadí dostatečně rozmazané (obrázek 6.1). A otevřením clony nezískáte jen malou hloubku ostrosti, ale také možnost fotografovat s nízkými hodnotami ISO i na místech, kde je méně světla. Tím ale nechci říct, že máte za všech okolností používat co nejmenší clonové číslo (tj. nejvíce otevřenou clonu). Pro začátek nastavte $f/5,6$. Tím zajistíte, že

OBRÁZEK 6.1: Otevřená clona, zejména v kombinaci s delšími objektivy, zajistí dostatečné rozmazání rušivých prvků v pozadí

hloubka ostrosti bude dostatečně velká na to, aby byl celý obličej ostrý, a zároveň rušivé objekty v pozadí budou dostatečně rozmazané. Tato hodnota sice nemusí být vždy tou nejlepší volbou, ale pro začátek je to tak akorát. Clonové číslo se bude měnit v závislosti na tom, jaký objektiv používáte a jak moc chcete prvky v pozadí rozmazat.

PRO PORTRÉTY V PROSTŘEDÍ POUŽIJTE ŠIRŠÍ OBJEKTIV

Někdy se stane, že prostředí, ve kterém portrét fotografujete, je hodně důležité pro příběh, který chcete na snímku vyprávět. To znamená, že je vhodné trochu utáhnout clonu, abyste získali ostrou nejen postavu, ale i detaily v pozadí. Při používání režimu priority clony můžete nastavit clonové číslo na vyšší hodnoty, třeba $f/8$ nebo $f/11$, a tím dosáhnout důležitého prokreslení detailů v pozadí portrétované osoby.

Použitím širšího objektivu dostanete do záběru i okolí a získáte také větší hloubku ostrosti. Jinými slovy, při použití širšího objektivu nebudete muset pro získání dostatečné hloubky ostrosti tolik uzavírat clonu. To proto, že záběr širokého objektivu pokryje více prostoru, takže hloubka ostrosti pokryje větší procento scény. Široký objektiv může být dokonce nutný, abyste do záběru dostali více z okolního prostředí (obrázek 6.2). Použijte tak široký objektiv, aby vám umožnil vyprávět příběh, který chcete. Ale zase to nepřehánějte, protože při použití extrémně širokých objektivů dochází ke značné deformaci perspektivy. Pro fotografovanou osobu by nebylo moc lichotivé, kdyby na snímku měla obrovský a navíc křivý nos (tedy pokud nechcete takové snímky pořizovat záměrně). Při fotografování portrétů širokým objektivem se snažte držet fotografovanou osobu dále od okrajů snímku, protože širokoúhlé objektivy zkreslují předměty především u okrajů. Čím delší objektiv použijete, tím méně si se zkreslením objektů musíte dělat starosti. Osobně pro portréty nepoužívám objektiv širší než asi 24 mm.

OBRÁZEK 6.2: Širokoúhlý objektiv vám umožní pokrýt v záběru mnohem více okolního prostředí bez nutnosti zvyšovat vzdálenost mezi vámi a fotografovaným objektem

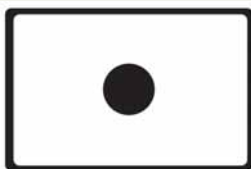

ZÁKLADY MĚŘENÍ

Váš fotoaparát má několik režimů měření, ale všechny pracují podobným způsobem. Měření slouží k zjištění množství světla odraženého od předmětů na scéně. Tato hodnota pak společně s údajem o nastavení citlivosti ISO vašeho snímače pomůže určit doporučenou expozici. A správnou expozici fotoaparát vypočte tak, že zprůměruje hodnoty jasu na střední tón, často se mu říká 18procentní šedá. A na základě tohoto tónu jsou pak určeny vhodné expoziční hodnoty. To znamená, že bílá zeď bude podexponována a černá zeď bude naopak přeexponována, protože fotoaparát si myslí, že scéna je v průměru středně šedá. Pro zvládnutí světelně náročných podmínek disponuje Nikon D5000 třemi režimy měření: Matrix, které využívá celé velkoplošné zaostřovací pole (obrázek 6.3); Spot (Bodové měření), které k měření využívá jen určitou malou oblast a obvykle se používá právě v kombinaci se šedou tabulkou (obrázek 6.4) a Center Weighted (Měření se zdůrazněným středem), které jak už jeho název prozrazuje, změní celou plochu záběru, ale klade větší důraz na hodnoty ze středové oblasti (obrázek 6.5).

OBRÁZEK 6.3: Režim Matrix měří expozici po celé ploše záběru záběru

OBRÁZEK 6.4: Bodové měření měří jen v jednom bodě záběru

OBRÁZEK 6.5: Režim měření se zdůrazněným středem měří celý záběr, ale důraz klade na jeho střed

REŽIMY MĚŘENÍ VHODNÉ PRO PORTRÉTY

Při fotografování portrétů je většinou vhodné měření Matrix. (Více informací o tom, jak měření pracuje, se dozvíte v poznámce „Základy měření“.) Tento režim měří v celém záběru hledáčku a pak pro danou scénu určí vhodné expoziční hodnoty. Jediný problém, s kterým se budete muset vypořádat, může nastat, pokud je pozadí snímku velmi světlé nebo naopak velmi tmavé. V tom případě může být systém měření zmaten a pokusí se doporučit vám nepsprávné expoziční hodnoty, protože se bude snažit na základě změřených hodnot záběr zesvětlit nebo ztmavit (obrázek 6.6). S tím se můžete vypořádat dvěma různými způsoby.

OBRÁZEK 6.6: Světlo na pozadí scény a světlý oděv zmatly měřicí systém, který určil expoziční hodnoty tak, že snímek je mírně podexponovaný

OBRÁZEK 6.7: Když jsem přepnul režim na měření se zdůrazněným středem, vypořádal se měřicí systém se scénou mnohem lépe, trochu prodloužil expoziční čas a snímek je exponovaný správně

Můžete použít funkci korekce expozice, o které se budeme bavit v kapitole 7, a scénu tak trochu zesvětlit nebo ztmavit. Druhou možností je přepnout režim na měření se zdůrazněným středem. Tento režim měří jen v 9 procentech oblasti kolem středu hledáčku. A to je nejlepší způsob, jak zajistit správnou expozici pro většinu portrétů; měření tónu pleti zprůměrované s vlasy a oblečením většinou zajistí správnou expozici (obrázek 6.7). Tento režim měření je také vhodné použít, když je fotografován předmět silně nasvícen.

JAK PŘEPNOUT MĚŘENÍ DO REŽIMU SE ZDŮRAZNĚNÝM STŘEDEM

1. Stiskněte tlačítko **i** na zadní straně fotoaparátu pro zobrazení kurzoru na přehledu informací.
2. Pomocí multifunkčního voliče vyberte ikonu měření a stiskněte tlačítko **OK** (obrázek A).

3. Vyberte z nabídky Center-weighted (Měření se zdůrazněným středem) a změnu potvrďte stisknutím tlačítka OK (obrázek B).

POUŽITÍ EXPOZIČNÍ PAMĚTI

Často se stane, že fotografovaný objekt není uprostřed záběru, ale vy i přesto chcete použít režim měření se zdůrazněným středem. Teď si povíme, jak pomocí tohoto režimu správně změřit expozici pro objekt, který není uprostřed snímku. K tomu slouží expoziční paměť Auto Exposure Lock (AE L), která si během překomponování snímku zapamatuje změřené hodnoty. Expoziční paměť vám dovolí použít měření se zdůrazněným středem na libovolnou část záběru, na které požadujete správnou expozici, a pak si vypočtené hodnoty zapamatuje bez ohledu na to, jak scéna bude vypadat po překomponování. A to se hodí, třeba když fotografujete portrét a na pozadí je vidět jasně modrá obloha. V takovém případě by systém měření mohl být modrou oblohou zmaten, a tudíž zkrátit expozici. S pomocí expoziční paměti si můžete objekt přiblížit (nebo třeba jen zamířit fotoaparát směrem k zemi), provést správné změření expozice, uzamknout ji pomocí funkce AE-L a pak teprve změnit kompozici a exponovat snímek s původně naměřenými hodnotami.

Odkaz na manuál

Existuje způsob, jak změřenou expozici v expoziční paměti uložit bez nutnosti držet stále stisknuté tlačítko AE-L. To ale bude vyžadovat změnu funkce tlačítka v uživatelském nastavení fotoaparátu. Osobně tuto možnost nevyužívám, protože si nikdy nepamatuji, zda je právě aktivní, a mohlo by se stát, že použiji špatnou expozici na jiných snímcích, než pro které byla změřena. Pokud se však chcete dozvědět více, podívejte se na stránky 89 a 164 uživatelského manuálu.

FOTOGRAFOVÁNÍ S POUŽITÍM EXPOZIČNÍ PAMĚTI

1. Najděte tlačítko AE Lock (tlačítko expoziční paměti) na zadní straně fotoaparátu a položte na něj palec.
2. Dívejte se do hledáčku a upravte záběr tak, aby se fotografovaný objekt nacházel pod zaostřovacím bodem, a namáčkněte spoušť do poloviny pro změření scény a zaostření.
3. Stiskněte a podržte tlačítko expoziční paměti pro zablokování naměřené expozice. V hledáčku byste měli vidět indikátor AE-L.
4. Se stále přidržným tlačítkem AE-L překomponujte scénu a stiskněte spoušť.